

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 17.6.2014 г.
COM(2014) 357 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**относно стратегията на Европейския съюз за региона на Адриатическо и
Йонийско море**

{SWD(2014) 190 final}

{SWD(2014) 191 final}

Съдържание

1.	ВЪВЕДЕНИЕ	3
2.	ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И ВЪЗМОЖНОСТИ	4
2.1	ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА	4
2.2	ВЪЗМОЖНОСТИ	6
3.	РЕАКЦИЯ: ИЗРАБОТВАНЕ НА ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ	7
3.1	СИН РАСТЕЖ	8
3.2	СВЪРЗВАНЕ НА РЕГИОНА	9
3.3	КАЧЕСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА	10
3.4	УСТОЙЧИВ ТУРИЗЪМ	11
4.	УПРАВЛЕНИЕ И ПРИЛАГАНЕ	12
5.	ВРЪЗКИ С ПОЛИТИКИТЕ НА ЕС	14
6.	ПО-ШИРОКИ ВРЪЗКИ	14
7.	ЗАКЛЮЧЕНИЕ	14
Приложение Карта на стратегията на ЕС за региона на Адриатическо и Йонийско море		15

1. ВЪВЕДЕНИЕ

В настоящото съобщение се посочват потребностите и потенциалът за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж в региона на Адриатическо и Йонийско море. В него се представя рамка за съгласувана макрорегионална стратегия и план за действие с цел да се подходи адекватно към тези предизвикателства и възможности чрез сътрудничество между участващите държави.

Регионът представлява функционална зона, обособена в основни линии от басейна на Адриатическо и Йонийско море. Обхващайки и значителна площ от сушата, морските, крайбрежните и сухоземните площи на региона се разглеждат като взаимосвързани системи. В резултат на увеличеното движение на стоки, услуги и хора, което се обяснява с присъединяването на Хърватия към ЕС и с перспективата за присъединяване към ЕС на други държави от региона, хинтерландът на пристанищата придобива все по-съществена роля. Вниманието към връзките „земя-море“ също извежда на преден план въздействията на извършваните на сушата неустойчиви дейности върху крайбрежните райони и морските екосистеми.

Регионът с население над 70 млн. души има основна роля за укрепването на географската приемственост в Европа. Стратегията се основава на Адриатическо-йонийската инициатива¹, която засяга осем държави. Приложена е карта. Стратегията е отворена и за други партньори от региона.

Просперитетът, постигнат благодарение на търговския обмен и предприемачеството, ще позволи на региона да преодолее икономическата криза. Неговото население заслужава по-добри перспективи за заетост, по-голяма мобилност, по-сигурни и интегрирани доставки на енергия, както и по-добро качество на околната среда.

Европейският съвет от декември 2012 г. поиска от Комисията да представи стратегия на ЕС за региона на Адриатическо и Йонийско море (EUSAIR) до края на 2014 г. Водещата цел на стратегията е да насърчава устойчивия икономически и социален просперитет в региона чрез растеж и създаване на работни места и чрез подобряване на неговата привлекателност, конкурентоспособност и възможности за осъществяване на връзки, като същевременно се опазва околната среда и се гарантира наличието на балансиран и здрави морски и крайбрежни екосистеми. Това ще се постигне чрез сътрудничество между държави с много обща история и география. Чрез укрепване на прилагането на съществуващите политики на ЕС в региона стратегията очевидно създава добавена стойност за ЕС, като същевременно предлага безценна възможност за всички участващи държави да съгласуват политиките си с цялостната визия на стратегията „Европа 2020“. Освен това по този начин тя ще допринесе за сближаването на Западните Балкани с ЕС, като им предоставя възможност да работят в по-тясно сътрудничество с държавите членки с цел да се подходи адекватно към общите предизвикателства и възможности, които са специфични за региона.

Стратегията черпи от:

---

¹ Началото на междуправителствената Адриатическо-йонийска инициатива беше поставено през 2000 г. с цел укрепване на регионалното сътрудничество и насърчаване на политическата и икономическата стабилност, като по този начин се създаде стабилна основа за процеса на европейска интеграция.

- над десетгодишния опит във връзка с междуправителствената Адриатическо-йонийска инициатива. Успешното сътрудничество вече създаде силни връзки между участващите държави и позволи да се установи регионално сътрудничество между градове, търговски палати и университети;
- морската стратегия за Адриатическо и Йонийско море, приета от Комисията на 30 ноември 2012 г.², в която се предлага да се използват възможностите за син растеж в морския басейн;
- възможностите, които предлага съвпадането на момента на нейното стартиране с началото на програмния период 2014—2020 г. Това позволява стратегията да бъде систематично интегрирана в европейски, национални и регионални програми, както и да се мобилизират всички политики и програми в подкрепа на възприетия в нея подход;
- поуките от съществуващите макрорегионални стратегии³, т.е. стратегията на ЕС за региона на Балтийско море и стратегията на ЕС за региона на река Дунав, също и по отношение на сътрудничеството с държавите извън ЕС. Поуките например открояват необходимостта от насочване на вниманието към ограничен брой общи предизвикателства и/или възможности, както и от осигуряване на ангажираност, решимост и лидерска роля, що се отнася до участващите държави. Освен това те сочат необходимостта от укрепване на институционалния и административния капацитет.

2. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И ВЪЗМОЖНОСТИ

2.1 ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

Регионът на Адриатическо и Йонийско море е изправен пред редица общи предизвикателства. В исторически план значителна част от него се е сблъскала с политически и икономически трудности и е била засегната от конфликти. При все това присъединяването на Словения и Хърватия, както и перспективата за присъединяване на други държави към ЕС, създават възможност за укрепване на връзките и за преодоляване на наследството от миналото. Основните предизвикателства са, както следва:

- **социално-икономически различия:** между държавите съществуват силни контрасти както по отношение на БВП на глава от населението, така и по отношение на равнищата на безработица. Докато в някои региони е налице положителна тенденция с БВП на глава от населението от 20 % над средното за ЕС равнище и равнище на безработицата от 4 %, в други БВП на глава от населението е 70 % под това средно равнище, а равнището на безработицата е 30 %. Заради липсата на капацитет предприятията не оползотворяват в достатъчна степен транснационалното измерение на маркетинга, иновациите или научните

² COM(2012) 713

³ COM(2011) 381; SEC(2011) 1071; COM(2012) 128, COM(2013) 181; COM(2013) 468; SWD(2013) 233

изследвания, по-специално в синята икономика. Клъстерите, в които участват предприятията, научноизследователският и публичният сектор, са рядкост;

- **транспорт:** в региона се наблюдават значителни различия, що се отнася до наличието на инфраструктура, особено между държавите, членуващи отдавна в ЕС, и другите държави, което води до ниска достъпност. Шосейната и железопътната мрежа на Западните Балкани по-специално се нуждае от неотложна рехабилитация, премахване на местата с недостатъчна пропускателна способност и изграждане на липсващите връзки, изграждане на интермодални връзки и на системи за управление на движението по пътищата, traffic management systems, както и от подобряване на капацитета. Натоварването на морския трафик се увеличава и капацитетът за наблюдение и координация трябва да бъде увеличен. Прекалено дългите периоди за чакане и процедурите на границите допълнително затрудняват движението;
- **енергетика:** взаимосвързаността на електропреносните мрежи продължава да бъде недостатъчна и това възпрепятства развитието на интегриран енергиен пазар, ограничава капацитета и затруднява рентабилната експлоатация на възобновяемите източници на енергия. Освен това инвестициите в газопреносни мрежи, включително съоръжения за втечен природен газ, имат решаващо значение за осигуряването на ефективни и диверсифицирани доставки;
- **околна среда:** засиленото използване на морското и крайбрежното пространство от страна на хората застрашава екосистемите. Неустойчивите туристически дейности оказват натиск върху водите, земята и биологичното разнообразие. Поради плиткостта и полузатворения си характер Адриатическо море⁴ е уязвимо на замърсяване. Прекомерният улов, изоставените риболовни принадлежности и неблагоприятните за състоянието на околната среда аквакултури застрашават морското биологично разнообразие, както и здравето на човека. Необработените отпадни води и твърдите отпадъци от разположени главно на сушата източници, отичането на торове от селскостопански дейности, причиняващо еутрофикация, инвазивните видове от баластните води и замърсяването от проучвания за добив на нефт и газ допълнително влошават положението. Често влошено от местните климатични и географски условия, неблагоприятно влияние върху качеството на въздуха оказват и емисиите от морски и наземни дейности (пристанища, промишленост). Незаконният лов на мигриращи птици се отразява на ЕС като цяло. Мрежите от защитени области, например „НАТУРА 2000“ и „Емералд“, все още не са завършени.
- **природни и породени от човека заплахи и рискове, произтичащи от изменението на климата:** освен на сериозна сеизмична дейност, регионът е изложен и уязвим на неблагоприятното въздействие на изменението на климата. Липсата на обща оценка на риска, управление на риска от бедствия и интегрирани стратегии за смекчаване и адаптация към последиците е сериозно предизвикателство. Притежавайки различни равнища на опит, ресурси и ноу-хау, държавите не могат да се справят самостоятелно с повишаващото се морско ниво, наводненията, сушата, ерозията на почвата и горските пожари;

---

⁴ Средната дълбочина на северната част на Адриатическо море е около 50 метра. Водите на Адриатическо море се обменят едва веднъж на 3 или 4 години с води от Средиземно море.

- **административни и институционални въпроси:** капацитетите на национално, регионално или местно равнище трябва да бъдат укрепени, за да се гарантира, че структурите имат готовност за работа със съответните трансгранични партньори, както и за координация на различните политики. В процеса на постигане на съответствие със законодателството на ЕС и оползотворяване на финансовите инструменти на ЕС съществува риск държавите да работят с различни темпове, което затруднява прилагането на макрорегионален подход. Налице са и проблеми, свързани с корупцията, подкопаващи общественото доверие и спъващи развитието. Натискът на миграцията и трансграничната организирана престъпност налагат разработването на координирани политики за сигурност по границите.

2.2 Възможности

Регионът предлага и много възможности, съдържащи голям потенциал за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж:

- **синята икономика** може да има съществен принос за растежа. Това включва както разработването на сини технологии, така и устойчивото производство и потребление на морска храна. Тя обхваща и пазарни ниши, като дейностите за отдых, развлечение и кратки круизни пътувания. Иновациите могат да позволят на уязвимия корабостроителен сектор да се насочи към производство на плавателни съдове с ниски емисии и с енергийна ефективност⁵ и да си сътрудничи със свързани сектори, включително за морско оборудване и роботика;
- **свързаност:** регионът е разположен на основен европейски кръстопът. Басейнът на Адриатическо и Йонийско море е естествен воден път, владен силно навътре в територията на ЕС. Това осигурява най-евтиния морски маршрут от Далечния изток през Суецкия канал, като съкращава разстоянието за пътуване до пазарите на Централна Европа с 3000 км в сравнение с това през северните пристанища. Съществува потенциал за подобряване на връзката земя-море и интермодалните превози, което увеличава конкурентоспособността на икономиките в хинтерланда.
- **културно и природно наследство и биологично разнообразие:** в съчетание с изключителната природна красота на региона, неговото културно, историческо и археологично наследство е един от най-силните му активи. Гордост на региона са световноизвестните му градове (Венеция, Дубровник, Мостар, Атина) и природни обекти (Плитвичките езера и Шкодренското езеро). Той се отличава и с голямо биологично разнообразие: има изключително богата флора, особено в екорайона „Арк“ в Динарските планини;
- **туризъм:** като вече бързо разрастващ се сектор с основен принос за БВП, туризмът може да извлече допълнителни ползи от засиленото и устойчиво сътрудничество за разширяване на своя пазар и сезон. Регионът може да се превърне в пример за устойчиви, отговорни и диверсифицирани туристически продукти и услуги. Съществуващите търговски възможности могат да бъдат експлоатирани по-динамично, например чрез круизни пътувания, които да създават ползи за местните икономики, както и чрез любителски риболов. Устойчивото управление на туризма

⁵ По отношение на SO₂, NO₂ и прахови частици.

може да премахне бюрократичните формалности, да създаде по-добра среда за предприятията/МСП, да установи общи стандарти, правила и статистики и да стимулира публично-частните партньорства.

3. РЕАКЦИЯ: ИЗРАБОТВАНЕ НА ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

В доклада си⁶ относно добавената стойност на макрорегионалните стратегии Комисията препоръча новите макрорегионални стратегии да бъдат съсредоточени върху ограничен брой добре формулирани цели, които да съответстват на конкретни нужди от подобро сътрудничество на високо равнище. Поради това чрез използване на подход отдолу-нагоре бяха проведени обширни консултации със заинтересованите страни, за да се набележат ясни цели, които са специфични за региона.

Във връзка с това ще бъде приложен периодично обновяван план за действие⁷, придружаващ стратегията и разширяващ морското измерение, така че да бъде включен и хинтерландът. Структуриран около четири взаимозависими стълба от стратегическо значение, той съдържа списък на възможни примерни действия. Стълбовете са следните:

1. Син растеж
2. Свързване на региона (транспортни и енергийни мрежи)
3. Качество на околната среда
4. Устойчив туризъм

Установени бяха и два взаимосвързани аспекта:

- изграждане на капацитет, включително комуникационен, за ефективно прилагане и за увеличаване на обществената осведоменост и подкрепа;
- научни изследвания и иновации за стимулиране на висококвалифицираната заетост, растежа и конкурентоспособността. Сътрудничеството в рамките на транснационални мрежи може да осигури идеи за пазарите и да спомогне за разработването на нови продукти и услуги.

Освен това смекчаването на последиците от изменението на климата и адаптацията към него, както и управлението на риска от бедствия, са хоризонтални принципи и за четирите стълба.

В процеса на консултации в рамките на всеки стълб бяха определени и ограничен брой теми за плана за действие като такива, на които е необходимо да се обърне неотложно внимание, като същевременно се извлича максимална полза от съвместните действия. Тези теми имат отношение и към политиките на ЕС, по-специално тези с териториално измерение. Избраните във всеки стълб теми са представени по-долу.

---

⁶ COM (2013) 468 от 27.6.2013 г.

⁷ Планът за действие периодично ще се преразглежда и актуализира в зависимост от нововъзникналите нужди.

3.1 СИН РАСТЕЖ

Целта на този стълб, координиран от Гърция и Черна гора⁸, е да стимулира иновативен растеж в морските дейности и корабоплаването в региона чрез насърчаване на устойчиво икономическо развитие и създаване на работни места, както и бизнес възможности в синята икономика, включително в областта на рибарството и аквакултурите. Във връзка с това следва да се поощряват клъстерите, включващи научноизследователски центрове, публични агенции и частни компании. Координираното управление на рибарството ще подобри събирането на данни, мониторинга и контрола. Съвместните усилия за планиране и увеличеният административен капацитет и капацитет за сътрудничество ще подобрят използването на съществуващите ресурси и управлението на морския отрасъл на равнище морски басейни.

Сини технологии

Да се създават висококвалифицирани работни места и икономически възможности чрез насочване на вниманието към научни изследвания и иновации, развитие на клъстери и обмен на знания във връзка със сини технологии, които са специфични за региона и са свързани с регионални и национални стратегии за интелигентно специализиране (например екологосъобразно корабостроене, строителство на яхти, биотехнологии, подводна роботика).

Рибарство и аквакултури

Да се подобрят рентабилността и устойчивостта в областта на рибарството и аквакултурите чрез подобряване на събирането на данни, мониторинга и контрола, прилагане на многогодишни планове за управление на рибарството на равнище морски басейни, хармонизиране на стандартите, подобряване на уменията и капацитета за спазване на правилата и стандартите на ЕС и увеличаване на добавената стойност на местните вериги за морска храна, по-специално чрез специални платформи за научни изследвания и иновации, съвместно разработване на проучвания на пазара и по-прозрачна търговия и преработка.

Управление и услуги в морските дейности и корабоплаването

Да се подобрят административният и институционалният капацитет и морските услуги и да се усъвършенства управлението, включително чрез обмен на данни, съвместно планиране и координирано управление на съществуващите ресурси (например морско пространствено планиране и интегрирано крайбрежно управление).

Примери за цели до 2020 г. биха могли да бъдат:

- 20 % увеличение — в сравнение с изходното положение — на инвестициите в научни изследвания в областта на сините технологии;

⁸ Изработването на плана за действие беше координирано от двойка държави (една членка на ЕС и една извън ЕС) по отношение на избора от тях стълб.

- приемане и прилагане на многогодишни планове за управление на рибарството на равнище морски басейн;
- обхващане на 100 % от водите в рамките на националната юрисдикция от морското пространствено планиране и на 100 % от крайбрежните зони — от интегрираното крайбрежно управление, и цялостно въвеждане на механизми за тяхното прилагане.

3.2 СВЪРЗВАНЕ НА РЕГИОНА

Целта на този стълб, координиран от Италия и Сърбия⁹, е да се подобрят транспортните и енергийните връзки в региона и с останалата част от Европа. Необходимо е в региона да се развият взаимосвързани и устойчиви транспортни и енергийни мрежи. Необходимо е сътрудничество за намаляване на местата с недостатъчна пропускателна способност и за разработване на инфраструктурни мрежи и регулаторни рамки. Координираният мониторинг на морския трафик и мултимодалния транспорт ще увеличи конкурентоспособността.

Морски транспорт

Безопасността на морския трафик зависи от хармонизираните системи за наблюдение и изграждането на съвременни интермодални пристанища, функциониращи в клъстери. Необходимо е сътрудничество между държавите и пристанищата, по-специално с пристанищата в Северна Европа, с цел модернизирани на управлението на трафика, изправен пред прекомерно натоварване, а също с цел осигуряване на конкурентоспособност в световен мащаб.

Интермодални връзки с хинтерланда

За да се подпомогне увеличаването на морския превоз на стоки, трябва да бъдат подобрени интермодалните връзки с хинтерланда. Развитието на възли и центрове, свързващи морски, железопътни, шосейни, въздушни и вътрешни водни пътища, трябва да се основава на устойчиви транспортни схеми, свързани, наред с другото, с местни и регионални планове за качество на въздуха. Съвместни, — както физически, така и нефизически — мерки следва да намалят задръстванията по границите.

Енергийни мрежи

Трите цели на енергийната политика на ЕС — конкурентоспособност, сигурност на доставките и устойчивост — ще бъдат постигнати чрез енергиен пазар с добри взаимовръзки. Необходими са инвестиции за свързване на електропреносните мрежи и за доизграждане на газопреносните мрежи. Ще бъдат приведени в действие регулаторни мерки с цел да се премахнат пречките пред трансграничните инвестиции.

Примери за цели до 2020 г. могат да бъдат:

⁹ Вж. бележка под линия 8.

- удвояване на сегашния пазарен дял на региона на Адриатическо и Йонийско море в контейнерния трафик при същевременно ограничаване на въздействията върху околната среда;
- съкращаване с 50 % на граничния престой при преминаване на регионалните граници.

3.3 КАЧЕСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Целта на този стълб, координиран от Словения и Босна и Херцеговина¹⁰, е да се обърне внимание на качеството на околната среда чрез сътрудничество на равнището на региона. Той ще допринесе за доброто екологично състояние на морските и крайбрежните екосистеми, за намаляване на замърсяването на морето, за ограничаване, смекчаване и компенсиране на запечатването на почвата¹¹, за намаляване на замърсяването на въздуха¹² и за слагане край на загубата на биологично разнообразие и на влошаването на състоянието на екосистемите. Съвместните действия за опазване на екорегиионите, простиращи се на територията на няколко държави, са от полза за природното наследство на Европа: те гарантират също така, че инвестициите в инфраструктура нито влошават състоянието на околната среда и ландшафта, нито причиняват допълнително замърсяване.

Морска околна среда

- **Заплахи за крайбрежното и морското биологично разнообразие:** натискът върху морските и крайбрежните екосистеми може да бъде намален чрез по-добро познаване на биологичното разнообразие и координирано изпълнение на рамката за морско пространствено планиране и интегрирано крайбрежно управление, на съответното законодателство в областта на околната среда¹³ и на общата политика в областта на рибарството. Усъвършенстването на трансграничните мрежи в открито море в морските защитени територии и обменът на най-добри практики между техните управляващи органи допълнително от своя страна могат да допринесат за опазване на биологичното разнообразие.
- **Замърсяване на морето:** координираните инвестиции в пречиствателни станции за отпадни води и твърди отпадъци, съвместните усилия за обхващане на целия жизнен цикъл на морските отпадъци, общият капацитет за предотвратяване и реагиране при разливи на нефт и друго мащабно замърсяване, ограничаването на подводния шум, както и повишаването на осведомеността на земеделските стопани във връзка с отрицателното въздействие на прекомерната употреба на нитрати, значително ще намалят заплахите за морския животински свят и здравето на човека.

Транснационални сухоземни местообитания и биологично разнообразие

¹⁰ Вж. бележка под линия 8.

¹¹ SWD(2012) 101 — Насоки относно най-добрите практики за ограничаване, смекчаване или компенсиране на запечатването на почвата.

¹² По отношение на SO₂, NO₂, прахови частици и озон.

¹³ По-специално рамковата директива за морска стратегия и директивите на ЕС за местообитанията и за птиците.

Ще се насърчава съвместното трансгранично управление на екорегионите, както и на популациите на месоядни животни в добро здравословно състояние, наред с мерките за подобряване на спазването на правилата за лов на мигриращи птици.

Примери за цели могат да бъдат:

- създаване на обща за всички държави платформа за събиране на данни, научни изследвания и анализ до края на 2015 г.;
- усъвършенстване на мрежите „НАТУРА 2000“ и „Емералд“ и създаване на съгласувана мрежа от морски защитени територии в обхвата на рамковата директива за морската стратегия до 2020 г.;
- включване на 10 % от площта на Адриатическо и Йонийско море до 2020 г. в морските защитени територии в съответствие с международните ангажименти.

3.4 УСТОЙЧИВ ТУРИЗЪМ

Целта на този стълб, координиран от Хърватия и Албания¹⁴, е да се развие пълният потенциал на региона за иновативен, устойчив, отговорен туризъм, предлагащ високо качество. Диверсификацията на туристическите продукти и услуги, успоредно с преодоляването на сезонността, ще стимулира стопанската дейност и създаването на работни места. Популяризирането в световен мащаб на адриатическо-йонийска „марка“ туристически продукти и услуги ще увеличи търсенето.

Диверсифицирано предлагане в туризма (продукти и услуги)

Потенциалът на богатото наследство на региона все още не е напълно оползотворен. Предимствата на климата и пазара могат да се използват за създаването на висока и ориентирана към бизнеса активност въз основа на най-добри практики. Алтернативният и целогодишният туризъм могат да бъдат стимулирани в плановете за действие за териториално развитие. Диверсификацията и подобряването на качеството на предлагането в туризма са от основно значение за устойчивите туристически продукти и услуги.

Устойчиво и отговорно управление на туризма (иновации и качество)

За устойчивото и отговорно развитие са необходими допълнителни мерки от страна на заинтересованите страни в областта на туризма. Те включват общи стандарти и правила, намаляване на въздействието на масовия туризъм върху околната среда, подобряване на уменията и ангажиране на всички заинтересовани страни (публични, частни, туристи) в насърчаването на концепцията за устойчив и отговорен туризъм.

Примери за цели до 2020 г. могат да бъдат:

- 50 % увеличение на пристигащите туристи извън активния сезон;
- създаване на 5 нови макрорегионални туристически маршрута.

¹⁴ Вж. бележка под линия 8.

4. УПРАВЛЕНИЕ И ПРИЛАГАНЕ

Опитът от съществуващите макрорегионални стратегии показва, че добрите и стабилни механизми за управление са решаващи за ефективното прилагане. В доклада на Комисията относно управлението от май 2014 г.¹⁵ се установяват три основни потребности: по-силно политическо лидерство, ефективен процес на вземане на решения и добра организация.

По-доброто управление не е свързано с нови средства или бюрокрация, а с това как и кой изпълнява стратегията и предприема и финансира съвместните действия. Управлението трябва да има както политическо, така и оперативно измерение, като ресорните министерства и прилагащите органи определят стратегическите цели и след това осигуряват строгото проследяване на изпълнението на дейността. Така ще бъдат постигнати по-ясни резултати и по-голямо въздействие.

Координация

Необходимо е да се осигури координация между участващите държави, както и между различните министерства и равнища на вземане на решения във всяка държава. По всеки стълб двама координатори от съответните министерства, представляващи две различни държави, ще работят в тясна връзка със своите колеги в чужбина за разработване и прилагане на плана за действие.

Комисията ще действа като независим посредник и ще представя виждането на ЕС, подпомагана от група на високо равнище за макрорегионални стратегии, включваща представители от ЕС-28, както и държави извън ЕС, участващи в стратегиите.

Прилагане

Основните условия за добро прилагане включват:

- потвърждаване от страна на държавите, че стратегията засяга различни секторни политики и има отношение към всички равнища на управлението;
- пълно и ефективно участие на държавите извън ЕС на всички равнища;
- политическа подкрепа на високо равнище, при която министрите определят цялостната посока на стратегията, като поемат водеща роля и отговорност, съгласуват политиките и фондовете и осигуряват необходимите ресурси и статут на равнищата за вземане на решения и за техническите аспекти;
- като гарант на измерението на ЕС Комисията да осигури стратегически подход на равнището на ЕС;
- държавите да осъществяват процес на мониторинг и оценка и да осигуряват насоки за прилагането;
- оползотворяване на работата на съществуващите регионални организации;
- осигуряване на надеждна подкрепа за координаторите на дейностите по съответните стълбове, по-специално чрез използване на помощта за институциите и за изграждане на капацитет от програмата за транснационално сътрудничество в региона на Адриатическо и Йонийско море за периода 2014—2020 г.;

---

¹⁵ Доклад на Комисията относно управлението на макрорегионалните стратегии, COM(2014) 284 от 20 май 2014 г.

- ангажиране на основни целеви заинтересовани страни: национални, регионални и местни власти, членове на парламенти (регионални, национални и европейски), икономически и социални субекти, гражданското общество, академичната общност и неправителствените организации.

За да може стратегията да стартира със стабилна основа, е необходимо да се вземат съвременни решения по тези въпроси.

Финансиране

Стратегията се прилага, наред с другото, чрез мобилизиране и съгласуване на съществуващо европейско и национално финансиране, което има отношение към четирите стълба и избраните теми. С одобряването на стратегията правителствата на участващите държави се ангажират да оползотворят това финансиране за прилагането на плана за действие. По-специално европейските структурни и инвестиционни фондове и инструментът за предприсъединителна помощ за периода 2014—2020 г. осигуряват значителни ресурси и широк набор от инструменти и технически възможности.

Съществуват и други фондове и инструменти, които имат отношение към стълбовете, по-специално „Хоризонт 2020“ за всички стълбове, механизмът за свързване на Европа за стълб 2, програмата LIFE за стълб 3 и за смекчаване на последиците от изменението на климата и адаптация към него, а за стълб 4 — програмата COSME за МСП. На разположение са и други средства, по-специално от инвестиционната рамка за Западните Балкани, Европейската инвестиционна банка и други международни финансови институции.

Тези фондове и инструменти следва да създават значителен ефект на лоста и да привличат финансиране от частни инвеститори. Стратегията ще разчита и на работата, извършена във връзка с двете макрорегионални стратегии за иновативно финансиране.

Докладване и оценка

Оценката ще се основава на работата на координаторите на дейностите по съответните стълбове, които ще отчетат напредъка по постигане на целите.

За попълване на пропуските в наличните данни, необходими за установяване на изходното положение, особено в държави извън ЕС, събирането на данни като засягащ различни области въпрос, свързан с капацитета, ще се насърчава чрез програмата за транснационално сътрудничество в региона на Адриатическо и Йонийско море. Въпреки че основният показател за успех е изпълнението на плана за действие, като първа стъпка трябва да бъдат разработени по-точни показатели.

Участващите държави ще организират годишен форум за оценка на резултатите, консултиране по преразгледаните действия и разработване на нови подходи.

5. ВРЪЗКИ С ПОЛИТИКИТЕ НА ЕС

Без да налага изменения в законодателството на ЕС, целта на настоящата стратегия е да укрепи политиките на ЕС, свързани с региона¹⁶. В нея се подкрепя и по-строгото спазване на правните задължения на ЕС, като се обръща внимание на пропуските и практическите затруднения, водещи до забавяния, по-специално по отношение на единния пазар и околната среда¹⁷. Поставя се акцент върху интегрирания подход, свързващ в едно цяло различни области на политиката с цел съгласувано в териториално отношение прилагане на политиките на ЕС. Така се засилват връзките между политиките и програмите на ЕС, включително стратегиите на ЕС за биологичното разнообразие¹⁸, за адаптация към изменението на климата¹⁹ и рамковите програми на ЕС за научноизследователска и развойна дейност.

6. ПО-ШИРОКИ ВРЪЗКИ

Необходимо е да се осигури координация със стратегията на ЕС със съседния регион на река Дунав, както и с бъдещата стратегия на ЕС за региона на Алпите. Програмата INTERACT може да има основна роля в това отношение.

Необходимо е да се търси полезно взаимодействие с други междуправителствени органи със същата териториална насоченост, като например Адриатическо-йонийската инициатива (АИ), или с такива с различен/по-широк обхват, например Съвета за регионално сътрудничество (RCC) или Централноевропейската инициатива (СЕИ).

Важни са координацията с програмите и инициативите, обхващащи целия регион на Средиземно море²⁰, и съгласуваността със съществуващите правни рамки²¹.

7. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

След години на политически и икономически трудности, перспективите за региона на Адриатическо и Йонийско море са по-благоприятни. Като осигурява цялостна рамка за координация на политиката и териториално сътрудничество, стратегията ще превърне региона в по-добро място за живеене, работа и отдых. Тя може да служи като образец за растеж, заетост и идеи и като врата към други части на света. Съвместните усилия могат да подготвят региона по подходящ начин за предизвикателствата и възможностите на 21-ви век.

Поради това Комисията приканва Съвета да одобри настоящото съобщение. Европейският парламент, Комитетът на регионите и Европейският икономически и социален комитет също се приканват да разгледат настоящия документ.

---

¹⁶ Например директивата относно морското пространствено планиране, общата политика в областта на рибарството, политиката на ЕС за управление на риска от бедствия, трансевропейските мрежи (транспорт и енергетика), бъдещите транспортни общности и т.н.

¹⁷ По-специално рамковите директиви за птиците и местообитанията, за водите, за морска стратегия, за нитратите, за качеството на атмосферния въздух, за националните тавани за емисии и за отпадъците.

¹⁸ COM(2011) 244

¹⁹ COM(2013) 216

²⁰ По-специално Съюза за Средиземноморието и Генералната комисия по рибарство за Средиземно море.

²¹ По-специално Конвенцията от Барселона за защита на морската среда и на крайбрежните райони в Средиземноморието.

